

«Біліктілікті арттырудың
Қазақстандық өңіраралық
орталығы»

«Казахстанский
межрегиональный
центр повышения
квалификации»

Бағдарлама Оқу-ағарту министрлігінде келісуден өтті
www.kmcpk.kz

Қазақ тілінде оқытатын орта білім берудің бастауыш сыныптарының
мұғалімдеріне арналған
**«Жаңартылған білім беру мазмұны жағдайында бастауыш сынып
мұғалімінің кәсіби құзыреттілігін дамыту»**
біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы

1. Жалпы ережелер

1. Қазақ тілінде оқытатын орта білім берудің бастауыш сыныптарының мұғалімдеріне арналған «Жаңартылған білім беру мазмұны жағдайында бастауыш сынып мұғалімінің кәсіби құзыреттілігін дамыту» біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) қазақ тілінде оқытатын орта білім беру ұйымдарының бастауыш сынып мұғалімдерін даярлауды реттейді.
2. Бағдарлама Қазақстан Республикасының негізгі орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының (бұдан әрі – ҚР МЖМБС), Педагогтың кәсіптік стандартының талаптарына сәйкес оқыту әдістемесі бойынша педагогтардың кәсіби құзыреттілігін дамытуға бағытталған.

2. Глоссарий

Белсенді оқыту – нақты және ойдан шығарылған жағдаяттарды пайдалана отырып, оқушылардың ойлау мәселелерін шешу. Оқу бағдарламасының барлық бағыттарын, оның барлық кезеңдерін белсенділік тәсілі аясында байытуға және дамытуға болады. Белсенді оқыту білім мен дағдылар (KSA)

деп аталатын оқытудың үш саласына жатады және оқу әрекетінің бұл таксономиясын «оқу мақсаттары» ретінде қарастыруға болады (Bloom, 1956).

Белсенді оқыту әдістері (БОӘ) – бұл оқу материалын меңгеру процесінде оқушыларды белсенді ойлауға және тәжірибе жасауға ынталандыратын әдістер.

Оқытудың топтық формасы – оқу тапсырмасын бірлесіп орындау үшін сынып негізінде шағын жұмыс топтары (5-7 оқушы) құрылатын іс-әрекетті ұйымдастыру.

Оқытудағы дифференциалдау – бір сыныпта әртүрлі оқушыларды орналастыру үшін сабақтарды әртараптандыру тәжірибесі. Мысалы, оқушылардың қажеттіліктеріне, қабілеттеріне және қызығушылықтарына және олардың әртүрлі білім деңгейлеріне сәйкес келетін нұсқауларды өзгерту.

Дескриптор – тапсырмаларды орындаудың нақты қадамдарын сипаттайтын сипаттама.

Оқу мақсаттары немесе мақсаттары - бұл студенттердің оқу бағдарламасына сәйкес пәнді оқу барысында игеретін білімдер, дағдылар, түсініктер мен бейімділіктердің күтуін білдіретін мәлімдеме.

Ғылыми-зерттеу қызметі оқу процесінің негізгі құрамдастарының бірі болып табылады. Зерттеушілік білім берудің негізгі мақсаты – студенттің адам мәдениетінің кез келген саласында іс-әрекеттің жаңа тәсілдерін өз бетінше, шығармашылықпен меңгеру және қайта құру қабілетін қалыптастыру.

Lesson Study/сабақты зерттеу – оқыту мен оқуды үздіксіз жетілдіру мақсатын көздейтін бірлескен рефлексивті мектеп тәжірибесі. Lesson Study (жапон тілінде Jogyou Kenkyuu) тұжырымдамасы мен тәжірибесі Жапонияда пайда болды және бүкіл әлемде кеңінен танымал.

Қарым-қатынас дағдылары (сөйлеу, жазу) – берілген хабардың мазмұнын болжаушы адамның түсінуі үшін өз ойын ауызша немесе жазбаша дәйекті түрде жеткізе білу.

Құзіреттілік – бұл ғылыми білімнің салалық ғылыми білімге дамып дифференциациялануымен бір немесе басқа қызмет түрін (бұл жағдайда педагогикалық) жүзеге асырудың шығармашылық қабілеті, педагогтың оқушыларды өзін-өзі жүзеге асыруға сәтті дайындауына басты назар аударылады.

Ынтымақтастықта оқыту – бұл әртүрлі әрекеттер мен әрекеттер арқылы бейімделген оқытудың стратегиясы мен құрылымы. Ынтымақтастықта оқытудың көптеген әртүрлі үлгілері бар, бірақ бұл модельдердің негізгі

сипаттамалары: - оқушылар топта бетпе-бет жұмыс істейді - әр топ мүшесінің өзіндік рөлі мен тұлғасы бар - әр топ мүшесі оқу мақсатына маңызды үлес қосады. Ынтымақтастық ортасындағы бірлескен жұмыс – оқушылардың белсенділігін дамытудың, олардың ойлауын өзгертудің, әлеуметтік және адамгершілік дағдыларын дамытудың тамаша тәсілі: топта жұмыс істей білу, топтық шешім қабылдау және оған жауапкершілікпен қарау, жаңа білім алуға ұмтылу.

Қысқа мерзімді жоспарлау – жекелеген мұғалімдердің оқу мазмұнын бір күн ішінде сабақ бойынша жоспарлауы (мысалы, сабақ жоспары). Сабақ жоспары нені үйренетінін, оны қалай алға жылжытуға болатынын және оны қалай саралауға болатынын егжей-тегжейлі көрсетуге мүмкіндік береді.

Шығармашылық - бұл дәстүрлі және қабылданған ойлау үлгілерінен ерекшеленетін жаңа түпнұсқа идеяларды дамыту процесі. Әйгілі американдық психолог А.Маслоудың пікірінше, шығармашылық – әр адамға тән туа біткен қабілет түрі, бірақ көбісі тәрбие, білім және әлеуметтік тәжірибеге байланысты оны жоғалтады. Күнделікті өмірде креативтілік - бұл мақсатқа жету, әртүрлі тәсілдер немесе жай ғана әдеттен тыс немесе түпнұсқа қолданбалардағы заттарды пайдалана отырып, мәселелердің шешімін табу қабілеті.

Критериалды бағалау – алдын ала белгіленген критерийлер бойынша оқушының іс-әрекетін бағалау. Бұл бағалау «нормативтік» бағалау әдісінен ерекшеленеді, бұл әдісте жұмыс/адамдар оны басқа адамдардың қаншалықты жақсы орындай алатындығы тұрғысынан бағаланады. Бағалау критерийлері – мұғалімнің оқу мақсатына жеткен оқушыларды қалай анықтайтынын сипаттау. Әрбір оқу мақсаты үшін нақты бағалау критерийлері мұғалім іздейтін дәлелдемелердің қосымша көзі болып табылады.

Сыни тұрғыдан ойлау – ақпаратқа күмән келтіру, оны түсіну үшін әртүрлі көздерден алынған ақпаратты талдау және синтездеу қабілеті. Сондай-ақ ұсынылған ақпараттың шегінен шығу және идеялар туралы ойлаудың жаңа тәсілдерін «жасау» мүмкіндігін қамтуы мүмкін. Бұл қоғамның өркениетті дамуын бастау үшін белгілі бір қоғамда сыни ойлауға қарай қозғалыс қажет деген болжам бар. Тар мағынада сыни тұрғыдан ойлауды «ойлау туралы ойлау» деп анықтауға болады. Психолог Дайан Ф.Халперн сыни тұрғыдан ойлауды қажетті нәтижеге жету мүмкіндігін арттыратын когнитивті тәсіл мен стратегиялар ретінде қарастырады.

Бағалау критерийі – оқушылардың оқу жетістіктері бағаланатын белгі

Модельдеу – объектілерді олардың модельдері арқылы зерттеу, нақты объектілердің немесе құбылыстардың (ағзалар, инженерлік құрылымдар, әлеуметтік жүйелер және әртүрлі процестер) модельдерін құру.

Дағды – қайталау арқылы қалыптасып, автоматизмге әкелетін әрекет қабілеттілігі.

Кері байланыс – оқу мақсаттарына қатысты нәтижелер туралы берілген ақпарат. Ол оқуды жақсартуға бағытталуы керек. Кері байланыс мақсатқа жету үшін әрекеттерді қайта бағыттайды немесе қайта бағыттайды. Кері байланыс оқу әрекетінің мәніне, іс-әрекет процесіне немесе дербес әрекетті басқаруға қатысты болуы мүмкін. Ол ауызша немесе жазбаша түрде ұсынылуы мүмкін. Оны мұғалім де, мұғалімдік рөлге ие болғандар да, құрбылары да бере алады.

Оқушылар қажеттіліктері – оқушылардың оқу нәтижелерінен күтетін тілектері мен күтулері. Қазақ (орыс) тілін ана тілі ретінде меңгеру кезінде студенттердің қажеттіліктерін тыңдау және сөйлеу, оқу немесе жазу қабілеттерінің жақсаруымен байланыстыруға болады, ал егер нақтырақ қажеттіліктер туралы айтатын болсақ, бұл олардың білім деңгейін дамыту болып табылады. сыни талдау, мейрамханада әңгіме жүргізе білу және т.б. .

Болжау - бұл күтілетін болашақ оқиғаның мәлімдемесі.

Рефлексия – адамның өзін-өзі тануға, қайта ойлауға және өз қызметінің нәтижелерін талдауға бағытталған ойлау процесі.

Жиынтық бағалау – белгілі бір академиялық кезеңнің (тоқсан, триместр, оқу жылы) соңында жүргізілетін, сондай-ақ оқу жоспарына сәйкес тарауларды зерделеудегі бағалау түрі.

Оқу жоспары – әрбір оқу пәні (пәні) бойынша игерілетін білім, білік, дағды мен құзыреттердің мазмұны мен көлемін анықтайтын бағдарлама.

Оқыту мақсаттары – оқу бағдарламасына сәйкес пән бойынша оқу барысында білім, түсінік және дағдыға қол жеткізу үшін күтілетін нәтижелерді тұжырымдайтын тұжырымдар.

Цифрлық білім беру ресурстары – электрондық форматта ұсынылған, оларды пайдалану оқу үдерісінің тиімділігін арттыруға және білім беру мен тәрбиелеудің негізгі міндеттерін орындауға бағытталған заманауи оқу құралдары.

STEM (ғылым, технология, инженерия, математика) – ғылым, технология, инженерия және математиканы біріктіретін білім беру бағдарламасы. Кейде аббревиатураға А (arts) әрпі қосылады - өнер, гуманитарлық ғылымдар. Тәсіл теориялық және қолданбалы дағдыларды біріктіруге негізделген.

3. Бағдарламаның тақырыбы

1-модуль. Қазіргі білім беруді дамытудың психологиялық-педагогикалық және нормативтік аспектілері	1.1 Психология, педагогиканың заманауи әдістерін қолдану және жұмыста нормативтік құқықтық актілерді қолдану бойынша педагогтардың оқу-тәрбие үрдісінде тәжірибелік дағдыларын дамыту.
	1.2 Мұғалімнің кәсіптік стандартының талаптары және бастауыш сынып мұғалімдерінің аттестаттау рәсімдері (психологиялық-педагогикалық аспект) тұрғысынан кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыру.

2-модуль . Білім сапасын арттыру жағдайында оқытудың мазмұны мен әдістерін жетілдіру	2.1 Білім беру мазмұнын жаңарту тұрғысынан үлгілік оқу жоспары мен оқу жоспарына қысқаша шолу.
	2.2 Оқыту мақсаттарының диагностикалық қойылуы. Блум таксономиясы. Б.Блум таксономиясы негізінде дамытушылық тапсырмаларды құрастыру әдістері.
	2.3 Қалыптастырушы және жиынтық бағалауға арналған пәндік оқу тапсырмаларын құрастыру жолдары
	2.4 Сабақта белсенді және интерактивті оқыту әдістерін қолдану.
	2.5 Пәндердің технологиялық тәсіліне негізделген сабақты құрастыруды үйрену.
	2.6 Математиканы оқытудың әдістемелік ерекшеліктері.
	2.7 Орыс тілі мен әдебиетін оқытудың әдістемелік ерекшеліктері.
	2.8 Қауіпсіздік негіздерін оқудың әдістемелік ерекшеліктері.
	2.9 Технологияны зерттеудің әдістемелік ерекшеліктері.
	2.11 Сабақта оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту жолдары.
	2.12 Мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін анықтау.
	2.13 Мәдениет негіздерін (музыка, бейнелеу өнері, дене шынықтыру) оқытудың әдістемелік ерекшеліктері.
	3-модуль. Педагогтардың IT-құзыреттіліктерін дамыту
3.2 STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) білім берудегі АТ рөлі.	
3.3 Ақпараттық қауіпсіздік: ақпаратты және зияткерлік меншікті қорғау; электрондық цифрлық қолтаңба, мақсаты, қолдану алгоритмі.	
4-модуль. Вариативті	4.1 Тыңдаушылардың қиындықтары аймағындағы сұрақтарды талқылау және мәселелерді шешу. Тыңдаушылардың сапалық құрамына сәйкес және

	олардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, бағдарлама мазмұнын саралау.
	4.2 Тестілеуге дайындық және шағын сабақты көрсету (жоба қорғау).
	4.3 Бастауыш сынып оқушыларының тіл саласындағы тілдік дағдыларын (түсіну, сөйлеу, оқу және жазу), логикалық және зерттеушілік дағдыларын арнайы дамыту;
	4.4 Lesson Study әдісін енгізу;
	4.5 Көшбасшылыққа қойылатын өзекті заманауи талаптар;
	4.6 «Эмоционалды интеллект және сыни ойлау» - заманауи тональдық үшін қолайлы ортаны қалыптастырудың ерекшеліктері мен мүмкіндіктері: «Z», VUCA, «Альфа» тональділігі;

Оқу-тақырыптық жоспары

Күндізгі бөлімнің оқу-тақырыптық жоспары

№	Тематика занятий	Лекция	Танлау сабақтары	Практикалық жұмыс	Тренинг	ВПЗ	Шағын сабақ	Тестілеу	Барлығы
1	Модуль 1. Қазіргі білім беруді дамытудың психологиялық-педагогикалық және нормативтік аспектілері	2		2					4
1.1	Психологияның, педагогиканың заманауи әдістерін қолдану және жұмыста нормативтік құқықтық актілерді қолдану бойынша мұғалімдердің оқу-тәрбие үрдісінде тәжірибелік дағдыларын дамыту	2							2
1.2	Мұғалімнің кәсіби стандартының талаптары және бастауыш сынып мұғалімдерінің аттестаттау рәсімдері (психологиялық-			2					2

	педагогикалық аспект) тұрғысынан кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыру								
2	Модуль 2. Білім сапасын арттыру жағдайында білім беру мазмұны мен әдістерін жетілдіру	2	24	24	8	4	2	64	
2.1	Білім беру мазмұнын жаңарту аясындағы үлгілік оқу жоспары мен оқу жоспарына қысқаша шолу.			2				2	
2.2	Оқыту мақсатын диагностикалау. Блум таксономиясы. Б.Блум таксономиясы негізінде дамытушылық тапсырмаларды құрастыру әдістері		2	2				4	
2.3	Қалыптастырушы және жиынтық бағалауға арналған оқу тапсырмаларын құрастыру әдістері		2	2				4	
2.4	Сабақта белсенді және интерактивті оқыту әдістерін қолдану			4				4	
2.5	Технологиялық тәсіл негізінде сабақты құрастыруды үйрену	2		2				4	
2.6	Математиканы оқытудың әдістемелік ерекшеліктері.		4	2	2			8	
2.7	Орыс тілі мен әдебиетін оқытудың әдістемелік ерекшеліктері.		4	2	2			8	
2.8	Қауіпсіздік негіздерін оқудың әдістемелік ерекшеліктері.		4	4				8	
2.9	Бөлімді зерттеудің әдістемелік ерекшеліктері: Қолданбалы интеграцияланған ғылымдар.		4	2	2			8	
2.10	Бастауыш сыныптарда оқушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту жолдары			2				2	
2.11	Мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін анықтау						4	2	6
2.12	Мәдениет негіздерін (музыка, бейнелеу өнері, дене шынықтыру) оқытудың әдістемелік ерекшеліктері								
3	Модуль 3. Мұғалімдердің ІТ-құзіреттілігін дамыту		4	4				8	
3.1	Сандық білім беру ресурстарын және виртуалды зертханаларды (бейне ресурстар, BilimLand және т.б.) пайдалану. «Күнделік» ААЖ, Egov порталымен жұмыс			2				2	
3.2	STEM білім берудегі АТ рөлі: негіздерін оқыту		2					2	

3.3	Ақпараттық қауіпсіздік: ақпаратты және зияткерлік меншікті қорғау; электрондық цифрлық қолтаңба, мақсаты, қолдану алгоритмі.			2	2				4
4	Модуль 4. Вариативті		4						4
4.1	Аудиторияның қиындықтары аймағынан мәселелерді талқылау және мәселелерді шешу. Білім алушылардың сапалық құрамына сәйкес және олардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, бағдарлама мазмұнын саралау		2						
4.2	Тестілеуге дайындық және шағын сабақты көрсету (жоба қорғау)		2						2
	Барлығы:	4	4	30	28	8	4	2	80

Ескерту: 1 академиялық сабақ – 45 минут.

Қашықтықтан оқыту курсының оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақ тақырыбы	Қашықтықтан оқыту 30 с.					Өздігінен оқу 50 с.	Барлығы
		Лекция	Тренинг	Онлайн-кеңес алу	Вебинар	Онлайн-форум	Тестілеу	
1	Модуль 1. Заманауи білім берудің дамуындағы психологиялық-педагогикалық және нормативтік аспектілері				4			4
1.1	Психологияның, педагогиканың заманауи әдістерін қолдану және жұмыста нормативтік құқықтық актілерді қолдану бойынша мұғалімдердің оқу-тәрбие үрдісінде тәжірибелік дағдыларын дамыту				2			2
1.2	Мұғалімнің кәсіби стандартының талаптары және бастауыш сынып мұғалімдерінің аттестаттау рәсімдері (психологиялық-педагогикалық аспект)				2			2

	тұрғысынан кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыру							
2	Модуль 2. Білім сапасын арттыру жағдайында білім беру мазмұны мен әдістерін жетілдіру	2	16	2			46	66
2.1	Білім беру мазмұнын жаңарту аясындағы үлгілік оқу жоспары мен оқу жоспарына қысқаша шолу.	2					4	6
2.2	Оқыту мақсатын диагностикалау. Блум таксономиясы. Б.Блум таксономиясы негізінде дамытушылық тапсырмаларды құрастыру әдістері			2			4	6
2.3	Қалыптастырушы және жиынтық бағалауға арналған оқу тапсырмаларын құрастыру әдістері				2		4	6
2.4	Сабақта белсенді және интерактивті оқыту әдістерін қолдану						4	4
2.5	Технологиялық тәсіл негізінде сабақты құрастыруды үйрену			2			4	6
2.6	Математиканы оқытудың әдістемелік ерекшеліктері.			2			4	6
2.7	Орыс тілі мен әдебиетін оқытудың әдістемелік ерекшеліктері.			2			4	6
2.8	Қауіпсіздік негіздерін оқудың әдістемелік ерекшеліктері.			2			4	6
2.9	Технологияны зерттеудің әдістемелік ерекшеліктері.			2			4	6
2.10	Сабақта білім алушылардың зерттеушілік дағдыларын дамыту жолдары			2			4	6
2.11	Мұғалімнің кәсіби құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін анықтау						2	2
2.12	Мәдениет негіздерін (музыка, бейнелеу өнері, дене шынықтыру) оқытудың әдістемелік ерекшеліктері							
3	Модуль 3. Мұғалімдердің ІТ құзыреттілігін дамыту				2		4	6
3.1	Сандық білім беру ресурстарын және виртуалды зертханаларды (бейне ресурстар, BilimLand және т.б.) пайдалану. «Күнделік» ААЖ, Egov порталымен жұмыс				2			2

3.2	STEM білім берудегі IT- рөлі							2	2
3.3	Ақпараттық қауіпсіздік: ақпаратты және зияткерлік меншікті қорғау; электрондық цифрлық қолтаңба, мақсаты, қолдану алгоритмі.							2	2
4	Модуль 4. Вариативті			4					4
4.1	Аудиторияның қиындықтары аймағынан мәселелерді талқылау және мәселелерді шешу. Білім алушылардың сапалық құрамына сәйкес және олардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, бағдарлама мазмұнын саралау.			2					2
4.2	Тестілеуге және шағын сабақтың презентациясына дайындалу (жоба қорғау)			2					2
	Барлығы	2		20	8			50	80

Ескерту: 1 академиялық сағат – 45 минут.